

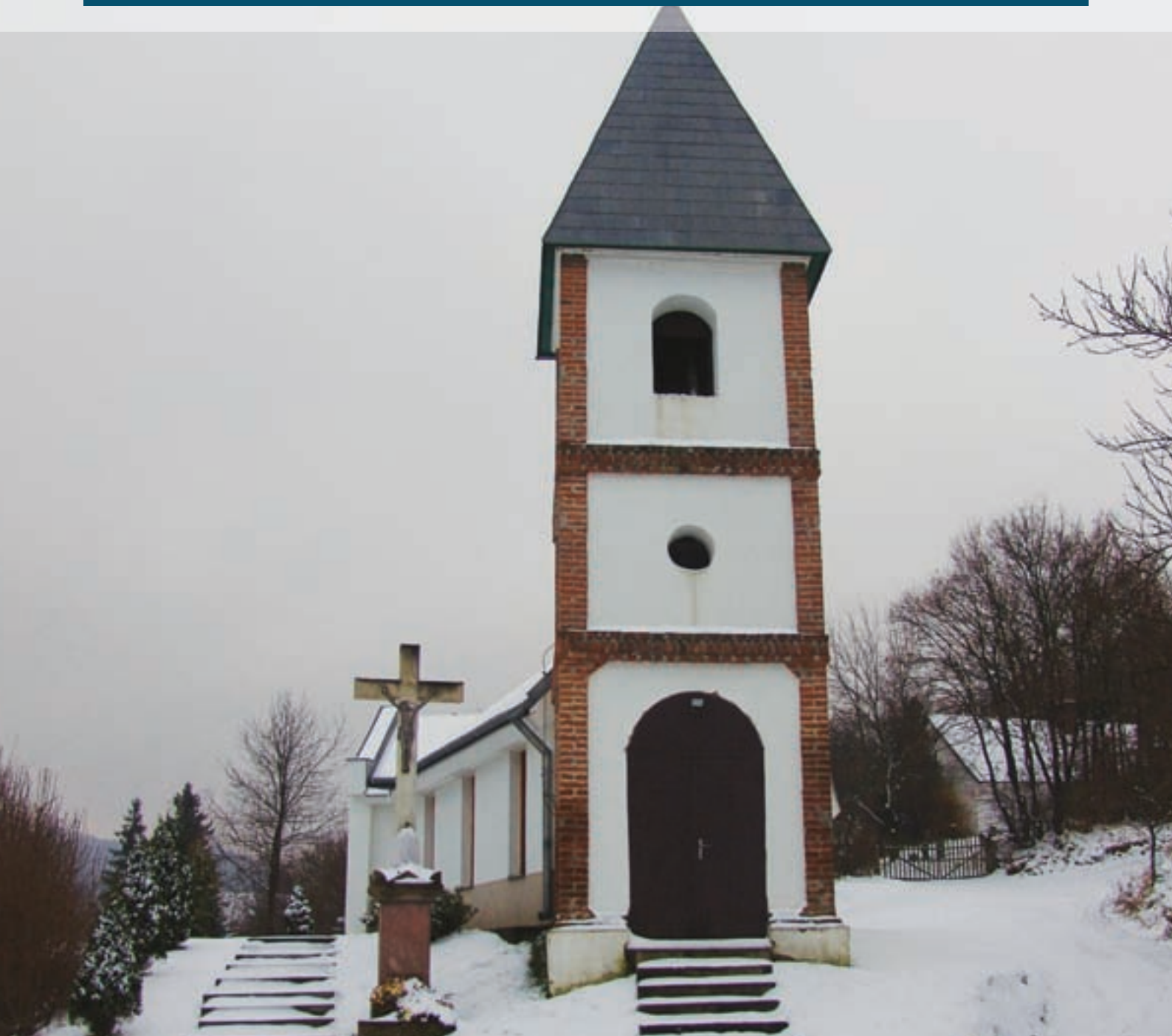
JÓ HÍR

VI. évfolyam, 1. szám

2009. január 28., szerda

Ára: 174 Ft

A PÉCSI EGYHÁZMEGYE LAPJA

Visszatekintő
4-8. oldal

A bizalom zarándokútja
9-10. oldal

Az emberi jogok és a jog
15-16. oldal

„Tekintsétek meg erődítéseit, járjátok be házait, hogy elmondhassátok a jövő nemzedéknek! Valóban ő az Isten, a mi Istenünk örökké, mindörökkön-örökké, ő vezet minket mindörökké!” (47. zsoltár)

TARTALOM:

Garadnay Balázs

**Aki változást szeretne
- önmagán kezdje**

3

Visszatekintő

4-8

A bizalom zarándokútja

9-10

Kajtár Edvárd

Biblia és liturgia VI.

11

Kele Pál

Füldős Madonna

14

Juhász Tibor

**A börtönlelkészek kiútkeresés
szolgái**

16

**Mayer Mihály megyéspüspök-
úr gondolatai**

14-15

Haider Márta

Az emberi jogok és a jog

15-16

Schmidt Pál

Szépen, színesen, magyarul

16-17

Bognár Attila

**Kultúrátlanság,
azaz a hóhérok művészete**

18

Hitoktatás

19

Címlapon: Kisbeszterce rk. templom

Alapító: A pécsi megyéspüspök
Felelős szerkesztő: Fazekas Orsolya

Szerkesztőbizottság:

Bognár Attila, Garadnay Balázs,
Gesztesy András, Kajtár Edvárd,
Kajtárné Tiborcz Mária,Kvanduk Frigyes, Takács Gábor

Szerkesztőség:

7621 Pécs, Szent István tér 23.
E-mail: sajtroiroda@ordinariat.hu

Fotó: Fazekas Orsolya

Layout: Komáromi Csaba

Felelős kiadó: Fény Kft.
7624 Pécs, Káptalan utca 6.

Nyomda:

MacMaestro Kft., Pécs

Aki változást szeretne - önmagán kezdje

Garadnay Balázs

Volt már úgy, hogy amire nagyon-nagyon készültem, végül nem az elképzelésem szerint sikerült. Akkor abban láttam az okát, hogy „túlkészültem” magam, és szereppé lett, amiben a személyemnek kendőzetlenebbül kellett volna jelen lennie. Utólag már többet is merek mondani tévedésemről: az ünnepből kimaradt az ember. Központban volt a jól megszerkesztett mondanó, a fénylő arc és a szopora pulzus. Emlékezetes volt az ilyen esemény utóélete is: elismerő gratulációkból táplálkozó büszkeség, jóleső fáradtság, és a folytatás lelkes elhatározása. De valami hiányérzet elhalványította a nap fényét, valami megtörte a siker ívét: talán az, hogy amit elértem, azt akartam. Én akartam. És én csináltam. Pedig az Úr akarta. És Ő meg is csinálta volna. De nem hagytam Neki. És – láss csodát! – nem sikerült úgy, mint kellett volna. Mert az ünnepből kimaradt az Isten.

Évek óta készülünk, hogy 2009-ben megünnepeljük a Pécsi Egyházmegye alapításának ezredik évfordulóját. Történéseink hosszas kutatómunkával tankönyvet írtak egyházmegyénk múltjáról. Előadásokat és konferenciákat rendeztek, hogy minden érdeklődő megismerhesse, miben gyökerezik a jelenünk. Lelkes pedagógusaink és hitoktatóink megtesznek mindent, hogy vágyat ébresszenek a múlt kiemelkedő történései iránt azokban is, akik „meglennének” nélkülük is. De ezek a múltba tekintő kincskeresések nem lehetnek csupán szellemi töltekezések, értelemre ható információk! A millennium évének rendezvényeire nem írhatjuk azt, hogy „külsőleg”! Mert csak külsőleg nem hat! Olyan ünnepeket kell ülnünk, amelyek a tartalmat érintik bennünk, amelyek mélyre hatolnak, s ott mozgatnak meg valamit bennünk. S ennek a belső változásnak lassan meg kell jelennie a felszínen: láttatnia kell magát, hogy történt valami.

Történelmet akarunk feltárni, ezer év történetét akarjuk átfogni. Hiteltelen az, akit a történet nem ragad meg, akit nem ragad magával. Aki csak beszélni szeretne róla, akinek elég, ha megdicsérheti vagy elmarasztalhatja ősei elképzeléseit, az kívül maradt az eseményeken. Aki pedig csak negatív kritikával tudja illetni

őket, az el se jutott még hozzájuk, s csak a meszezi távolból hallgatódzik, s próbálja kiszűrni a hangokból, mi a mondat értelme – de még nem érti.

Most, hogy az előkészületek végére értünk, s elkészültek a forrásmunkák, amelyekre építhetünk az ünnepek megszervezésében, álljunk meg egy kicsit, és tervezzük meg, miként fogunk nyitottan, az Úrra figyelve élni belőlük – hogy ne csupán mi „csináljuk” az ünnepet, hanem az, ami múltunkból árad, az érintse és töltse be életünket. Így nagyobb esélyünk van arra, hogy nemcsak előre kitervelt, célzott kincseket találunk meg, amelyekről már eddig is tudtunk, hanem azok számolatlan gazdagsága találhat ránk, olyanok is, melyekről eddig még nem tudtunk. Így az értékek olyan áramlatának tesszük ki magunkat, amelyre eddig csak titkon gondoltunk, csak szerettük volna azt elérni, de még nem tettünk érte semmit. És most valami átrendeződhet bennünk.

Mert amit mi előre eldöntve akarunk megvalósítani, az nem lehet más, mint az általunk már ismert világ egy darabja. De ha nagylelkűbbek lennénk, és valóban Istenre bízánk életünk vezetését, akkor Ő a Végtelen világába vezetne bennünket. És „ott” olyan hatás érne, amiből nem tudnánk kivonni magunkat. Abból nem lehetne változás nélkül kilépni, s abban az isteni rendezésben azonosulnánk szerepünkkel. Levetnénk korábbi ruháinkat, az álarcot és a kellékeket, mert arra, amit Krisztustól kapunk, ezek már nem kellenek.

Ezért arra kérek most mindenkit, aki már elhatározta, hogy kényelmesen és ünnepi megelégedettséggel fogja végignézni ennek a millenniumi esztendőnek eseményeit, és a végén elismerő szavakkal fogja illetni azokat, akik dolgoztak érte, hogy álljon fel a képzeletbeli foteljéből, és a külső szemlélő helyett legyen bensejében cselekvő, aktív szereplő. Olyan, aki kész együttműködni az Úrral – önmaga átrendezésén. Mert mi vagyunk ennek a megújuló világnak alanyai, mi legyünk ennek a megújulást kínáló esztendőnek nyertesei!

Ennek a csodálatos esztendőnek az lenne a legértékesebb hozadéka, ha jövőre, amikor az Úr újra felkeresi a korábban elszáradtnak látszó fügefáját, megújult életünk friss gyümölcsét találná bennünk. •

Már hagyományosan az egyházmegye papnövendékei adtak karácsonyi műsort a Skóciai Szent Margit, a Prohászka és a Szent Lőrinc Gondozóotthonokban Jézus születésének napján. •

Új betlehemet és keresztúti stációkat kapott az ófalui templom. A kézimunkával készített betlehemet Szent Család vasárnapján áldotta meg Mayer Mihály megyéspüspök. •

A Pálos Rend konfráterévé, tiszteletbeli tagjává fogadták Mayer Mihály megyéspüspököt január 21-én Márianosztrán, a rend alapítójának, Boldog Őzsébnek ünnepén. Az ünnepen Báthor Botond tartományfőnöktől vette át az oklevelet Püspök úr. A szentmise után a helyi kultúrházban tartott közös agapé előtt adta át a tartományfőnöknek, és Kürtösi Lehel helybéli plébános atyának Mayer Mihály az egyházmegye millenniuma alkalmából elkészített ezüstérmét, mely Szent Pált ábrázolja.

XV. Katolikus Családkongresszus és Családünnepe

Nagyon sok szép és jó gondolatot hallottunk mind Máriabesnyőn a Családkongresszuson, mind az azt követő gödöllői Családünnepen. Ezekből az előadásokból szeretnénk megosztani azt, ami a legjobban megérintett bennünket.

Sztrilich Ágnes nővér (SSS) mondta, hogy jó Istenhez tartozni. Ha oázissá tudunk válni, akkor teljesítettük azt, amit Isten ránk bízott. Az oázis nem vándorol, hanem befogad, felkínálja a forrásvizet. Az elsvatagosodó világban az emberek oázistól oázisig vándorolnak.

A Veszprémi Érsekség Családpasztorációs Munkacsoportja színes előadást tartott arról, hogy hogyan kezdtek el azokkal a fiatalokkal foglalkozni, akik csak azért mennek házasságot kötni a bazilikába, mert szépen díszíthető, szép lépcsősora van.... Hat alkalommal találkoznak a párokkal. Az első foglalkozást játékos ismerkedéssel kezdik, majd beszélnek arról a családról, ahonnan jönnek, ennek meghatározó szerepéről, s egy-két elgondolkoztató kérdést is feltesznek (pl. közös gyermekvállalás, elköteleződés), majd kiscsoportos megbeszéléssel zárják. Otthon kitöltendő feladatlapot is kapnak érdekes kérdésekkel. (pl. *Mi a leendő anyósom neve s kedvenc parfüme? Hol csattant el az első csók?*) A második előadást dr. Márfi Gyula érsek tartja a szentségi házasságról. Ilyenkor elmondja, hogy amint a mellélövés és a kapufa nem alternatívája a gólnak, úgy az együttélés sem lehet alternatívája a házasságnak. A következő alkalmon az otthonteremtésről, életvezetésről, kommunikációról, konfliktuskezelésről, szexualitásról, természetes családtervezésről, a férfi és a nő szerepekről hallhatnak a jegyesek. Vajon ki tervezi a családi költségvetést? Ki viszi le a szemetet? A végén mind szóban, mind kérdőív kitöltésével értékeli a fiatalok a jegyeskurzust, majd egy külön alkalommal a jegyesek elmennek valamelyik kísérő vagy előadó-házaspár otthonába.

Jasper Éva (SSS) nővér a gender ideológiáról tartott előadást. Megtudtuk, hogy az 1960-70-es években alakult ki a marxista alapokon nyugvó radikális feminista irányzat. Célja a férfi és a női nem kicserélhetősége, valamint a család elpusztítása. A gender ideológia kezdetben a nők esélyegyenlőségéért küzd, hogy egy anya minél hamarabb visszamenjen dolgozni, majd azt hangsúlyozza, hogy az ember a nemét maga választhatja meg. A homoszexualitást mint egy természetes alternatívát kínálja fel. Nagyon erős lobbijának köszönhetően már a törvényhozás szintjén is megjelent, valamint a minisztériumokban és az egyetemi oktatásban is. Elsősorban a fiatalokat kell ettől az ideológiától megvédeni, ugyanis már vannak olyan iskolák, ahol a homoszexualitást népszerűsítő előadásokat tartanak,

ilyen filmeket vetítenek. Amint láthatjuk, a homoszexualitás elfogadtatásáért küzdenek minden téren, ugyanakkor arról nem beszélnek, hogy az új AIDS betegek 72%-a a homoszexuális férfiak köréből kerül ki, életükben akár több száz partnerük van, gyakran szenvednek szorongástól, alkoholizmustól, végbélfájdalmaktól. Az agresszió, valamint az öngyilkosság is gyakoribb az egynemű kapcsolatokban és 8-20 évvel alacsonyabb a várható élettartam.

Éva nővér felolvasta egy olyan férfi megrendítő vallomását, akit homoszexuális pár nevelt fel, majd ő is homoszexuális lett. Miután megtapasztalta a Szűzanya szeretetét, felismerte, hogy a homoszexualitás nem Istentől van, és fel kell hagynia vele mielőtt epizkopális pap lesz. Többek között nagyon fáj neki, hogy soha nem érezte szerető édesanyjai karok ölelését.

Mit tehetünk? Remélhetünk teremtő Istenünkben, aki férfiak és nők teremtett bennünket. Ezen kívül fontos, hogy legyenek olyanok, akik tisztaságot vállalnak, mi pedig éljünk hiteles keresztény családokként, nyitottan a nem hívó fiatalok számára is. Akit mélyebben érdekel a téma, annak a figyelmébe ajánljuk a Homoszexualitás katolikus szemmel című könyvet (*Jel Kiadó*).

A gödöllői Családünnepe háziasszonya Juhász Judit volt (*a Magyar Katolikus Rádió vezérigazgató-helyettese*). Személyes élményekkel gazdagított konferálása családias légkört varázsolt.

Bíró László püspök atya rövid bevezetőjében elmondta, hogy az egyházban szilárd tanítás van. Krisztus nem bántott senkit, mégis a keresztre ment az igazságért. Mi nem versenyeztetjük a nemeket, hanem a nemek kiegészítő szerepéről tudhatunk. A magyar családot a Szűzanya kezén át a Jóistenre bízta.

Dr. Schanda Balázs egyetemi docens a II. János Pál pápa által 1983-ban kiadott Családjogi Chartát mutatta be. E szentszéki dokumentumban a család jogait 12 cikkelybe foglalták. Az idő rövidege miatt a házasságról beszélt, illetve, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvény miért is sérti a társadalom érdekeit. Az egyszer megnyitott lehetőségeket, kapukat bezárni később nagyon nehéz. A válaszokat hozta erre jó példának. Hazánkban kicsit több mint 100 évvel ezelőtt engedélyezték a házasság felbontását. Ekkor évente 150 000 házasságot kötöttek és 3-4000 válás volt. Társadalmi szinten tehát nem volt indokolt a bontások engedélyezése. A következő 10 évben szinte semmi sem változott. A két világháború között 10% alatti volt a bontások száma. A bontóperek szabályozását ismét elkezdték lazítani. Tudjuk, hogy most már a megkötött házasságok több mint fele felbomlik. A jogalkotó különböző ideológiai okokból ismét a társadalmi igények előtt halad.

Az élettársi kapcsolat és a házasság közé beiktatta a regisztrált élettársi kapcsolatot. Ezt az új intézményt a házasság analógiájára teszi. Ez azt jelenti, hogy az azonos nemű párok élettársi kapcsolatát is ugyanazokkal a jogokkal ruházza fel, mint akik házasságban élnek, azzal a különbséggel, hogy közösen nem fogadhatnak örökbe (*külön-külön ezt meg tudják tenni*), valamint a -né ragot egyikük sem veheti fel.

Mivel az alkotmány védi a házasság intézményét, 2008. december 15-én az Alkotmánybíróság megsemmisítette a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvényt, aminek 2009. január 1-jén kellett volna hatályba lépnie. (*A jogalkotók hamarosan kidolgoznak egy újabb törvényt.*)

Ezután egy Házasság Hétfélgés, egy Antiochiás, majd egy END-s (*Equip Notre Dame*) házaspár mondta el, hogy a jogok és kötelességek hogyan érvényesülnek családjaik és közösségeik életében.

A következő előadást dr. Tarjányi Zoltán tartotta a 40 évvel ezelőtt megjelent *Humanae Vitae*-ről. Isten eredeti terve, hogy az ember férfi és nő. Egy papírlapot kettétépett és ezzel szemléltette, hogy a férfi és a nő kiegészíti egymást. Megtalálják társukat, ezért az ember elhagyja apját és anyját, és ketten egygés lesznek. A férfi és a nő egyenrangú társak, szeretetből összekötik az életüket, felelősséget vállalnak egymásért. A „Szaporodjatok és sokasodjatok!” parancs az élet szolgálata. Az Őszövetség idejében ez tökéletlenül teljesült, ugyanis volt válás és többnejűség. Jézus visszaállítja az eredeti eszményt: amit Isten egybekötött, azt ember szét ne válassza. Az egyháznak védenie kell mind a házasságot, mind a szüzességet. Minél jobban működő, hűségen alapuló, gyermekeket elfogadó házasságok vannak, annál jobban meg tudják élni a papok a cölibátust, és minél inkább látják a tisztességes papi életet, annál odaadottabban tudják élni speciális hivatásukat a házaspárok. A XIX. század elején fedezték csak föl a petesejt létezését. A XX. században a fehér emberiség körében bekövetkezett szexuális forradalom után elterjedt a fogamzásgátlók használata, csökkent a gyermekek száma,

nőtt a regisztrálatlan együttélések és a válások száma. Erre a változásra az egyháznak reagálnia kellett. Az embert torzítja az önzés, a szabadság túlhangsúlyozása, a felelősség nélküli élet. Támadás mindez a szeme, a gyermek, a házasság ellen.

XI. Pius pápa 1930-ban azt mondta, hogy a szexuális aktust és a termékenység lehetőségét nem szabad szétválasztani.

XXIII. János, majd VI. Pál pápa speciális bizottságot hozott létre a helyzet tanulmányozására. Több éven keresztül 75 szakember (*biológus, orvos*) dolgozott azon, hogy milyen családtervezési módszert lehet elfogadni. Az 1968-ban kiadott *Humanae Vitae* az alábbiakat tartalmazza:

A szülők felelőssége, hogy mikor és hány gyermeket fogadnak, de a termékenységre beállítódva kell élni az életet. Négy döntési szempont van:

1. Isten előtti felelősség (*A kinyilatkoztatott emberképpel ne legyen ellentét, azaz az abortusz nem lehet családtervezési eszköz.*)
2. egészség, főleg a nő egészsége
3. a születendő gyermek vagy gyermekek egészsége
4. konkrét társadalom helyzete (*Pl. Magyarországon senki ne szörnyülködjön, hogy Indiában hányan élnek. A magyar embernek a magyar társadalom érdekeit kell figyelembe venni. A terméketlen periódusokat ki kell használni. Az időszakonkénti önmegtartóztatás belefér a házasság természetébe. Az áldozatos szeretet növekszik ezáltal is. Az egyház az emberi élet misztériumát próbálja megőrizni.*)

1981-ben II. János Pál a *Familiaris Consortio* enciklikában megismétli a *Humanae Vitae* tanítását a családtervezéssel kapcsolatban és hozzáteszi, hogy a személynek is ez a java.

A gyermekvállalással kapcsolatban először egy természetes családtervezést oktató házaspár beszélt. Ezt követően egy Schönstatts család, majd egy MÉCS közösségbe járó házaspár osztotta meg velünk a gyermekáldással kapcsolatos örömeiket és nehézségeiket.

Az utolsó előadásban Tobisch Márta (SSS) mutatta be a *Mulieris Dignitatem* apostoli levelet. Ez a tanítás az igazi feminizmusról szól, azaz a nő kétféleképpen töltheti be a hivatását: vagy anyaként, az új élet befogadásával, vagy pedig a szüzességben lemondva a testi anyaságról. Mindkettő önátadással jár.

Végül egy Fokolárés házaspár osztotta meg velünk Chiara Lubich tanítását: költözzön be házaiba Mária, s tegyetek mindent úgy, mintha Mária tenné.

Az együtt töltött napot színesítette a négykezes zongorajáték mellett a sok szép vers és kórusmű is. A családünnepek lezárásaként hálaadó szentmisén vettünk részt. Reméljük, hogy egy kicsit át tudunk adni mindabból, amivel gazdagodhattunk. Öt év múlva lesz a következő családünnepek, amire jó lenne, ha minél többen el tudnánk jutni a Pécsi Egyházmegyéből. •

Tanúságtétel, szavakkal

Aszavak. Ezek azok, melyek megelevenednek vagy éppen meghalnak, amint kiesnek az ember száján. Függsve attól, te bennük vagy-e. Megtöltöd-e élettel, erővel, vagy csak elfecsérelt, elpazarolt üres semmik maradnak. Jézusunk, Te megtöltötted élettel azokat a szavakat, melyek elhangzottak Máriabesnyőn a XV. Családkongresszus előadásain, elmékedésein, tanúságtételein. Mohón ittuk a Te szavaidat, melyek betörték életünkbe. Hagytuk, hadd formáljanak bennünket. Ittuk szavaidat, és élettel töltöttél el minket. Ott, a helyszínen. Hagytuk, hadd ivódjanak belénk szavaid, még nagyobb szomjúságot támasztva bennünk Irántad. Teirántad, aki tanúságot tettél értékeidről.

Milyen értékeid vannak? A keresztény család, mely megjelenít Téged. A keresztény, szent család, mely szentté akarja tenni a társadalmat. Mely nem éri be kevesebbel, minthogy életével hirdet Téged és szavaival tesz rólad tanúbizonyosságot. Mely azt szeretné, minden ember üdvözüljön.

Ez a maroknyi csapat azért gyűlt össze Máriabesnyőn, mert úgy érzi, feladata van. Feladatot kapott Tőled, elő kell keresnie az elkóborolt bárányokat – nem az egyet, hanem az ezeregyet. Nagy a feladat, nagy a teher, de a transzfúzió – hitátömlesztés – melyet ott kaptunk, erőt, örömet, vágyakozást ad a munkához. Nagy dózisban érkezett a hit Bíró László püspök atyától, Radnai Jenő szervező keresztényhelyzet-jelentéséből, a tanúságot tevő közösségektől. Figyelemre méltóak voltak az END közösség sarkalatos szabályai, melyek mankóként segítik a hívót a hétköznapi kereszténységében. És különösen jó volt együtt lenni földijeinkkel, akikről tudjuk, ugyanazt akarják, ugyanaz a céljuk, akikkel számítunk egymásra a munkában.

Jövőre is ott leszünk. Reméljük, Te is úgy akarsz, Urunk. Addig imádkozunk, hogy minél jobban tudjuk végezni feladatunkat. Szavakkal és azok nélkül. •

Illi Zoltán

Az Equip Notre Dame (END) keresztény házaspáros közösség sarkalatos pontjai és egy-két gondolat tőlük

Nehéz lenne mindazt összefoglalni hitelesen és szemléletesen ilyen rövid terjedelemben, amit ott hallottunk, éreztünk. Épp ezért csak az END házaspáros közösség működésének sarkalatos pontjait emeljük ki, melyek (*legalábbis bizonyos vagy akár összes pontjaiban*) megszívlelendők lehetnek minden keresztény közösség számára.

A közösség tagjai elköteleződnek, évente egyszer fogadalmat tesznek, hogy a következő egy évben minden alkalommal – havonta egyszer – részt vesznek a közösség összejövetelén. A fogadalom csak egy évre szól, azt viszont elvárják, hogy eleget tegyenek ígéretüknek. A közösségi munka csak a jéghegy csúcsa – az igazi kereszténység a hétköznapi életben várja a tagokat. E munkát segítik a találkozó közötti időkben a sarkalatos pontok, melyek kötelezőek a tagokra nézve:

1. Napi imádság
2. Napi szentírásolvasás
3. Házastársi illetve családi ima
4. Éberség órája – havonta egy mélyebb beszélgetés házastársunkkal
5. Évente egy lelki gyakorlaton való részvétel
6. Életszabály követése – apró konkrét törekvések, lemondások összessége

E kötelezők a javunkat szolgálják – az imádságban mi, az imádságot végzők kapunk ajándékot. A kellemetlenek tűnő, kis lemondások számunkra fakasztanak kegyelmeket.

Ha arra szeretnénk rávenni a körülöttünk (*közösségünkben*) élőket, hogy a kötelezőiket elvégezzék, a legfontosabb az, hogy mi magunk végezzük azt körmünk szakadtáig, mert csak a példánkkal nevelhetünk igazán. A szállát könnyen észrevesszük mások szemében és könnyen puffogatjuk saját jogainkat, ám ennek az ellenkezőjét kellene tenni: mások jogaira figyelni, kötelezőinket igazán komolyan végezni. Magunkkal szemben igényesnek, másokkal szemben nagyon irgalmasnak lenni. Misszió van a világban – nem lehetünk zárt klub, nem elég az, hogy „mi milyen jól érezzük magunkat együtt”, nem elég, hogy mi tudjuk: „nálunk van az igazság”, hanem menni kell a többiek felé, megmutatni a házasság szépségét az ingadozóknak, erre az útra vonni a fiatalokat.

E gondolatokat szívünkbe és elménkbe zárva örülünk, hogy megoszthattuk az ott törtétek egy részét. •

Illi Zoltán

Igaz értékek közvetítése az evangélium szellemében

2006. december 25-én Mater Assumpta rendfőnöknő halálát követően a Miasszonyunk Női Kanonokrend intézményeit a Ciszterci Rend Zirci Kongregációja vette át. Az óvoda, iskola és kollégium 2007. nyarán közös igazgatású összetett intézménnyé alakult át, így azóta Ciszterci Szent Margit Óvoda, Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Kollégium. Együttesen Ciszterci Nevelési Központ néven fut és több, mint 500 gyermeket foglalkoztat.

Mind a négy intézmény a Ciszterci Rend lelkiségén alapszik, és arra törekszik, hogy a kor lelki és szellemi kihívásainak megfelelően készítsék fel diákjaikat a keresztény életre. Céljuk, hogy a gyermekek egyéni képességeit minél magasabb szinten bontakoztassák ki.

Az iskola vezetősége fontos feladatának tekinti, hogy a családokkal összefogva a hitre és a szeretetre épülő, reális, megvalósítható jövő képét adják az intézményben tanuló fiataloknak.

Nagy feladat egy több intézményből álló oktatási központ összefogása, összehangolása, de a vezetők, tanárok,

tanítók azon vannak, hogy közösséget teremtsenek. Ezt a célt szolgálta a Szent Margit nap is, amikor mind a négy intézmény részt vett a székesegyházban 11.00 órakor tartott szentmisén. Ez az ünnep kiemelkedik a sorból, mert egyrészt pártfogójukra emlékeznek, adnak hálát és kérik a további segítségét, másrészt ez az egyetlen nap, amikor valóban mindenki együtt van.

Természetesen a közösség, közös dolgok a pedagógiai munkában is megmutatkoznak. Szoros kapcsolat van az óvoda és az általános iskola között. Tanító nénik rendszeresen járnak az óvodába előkészítőket, délutáni foglalkozást tartani. A kicsik örömmel játsszák el a kisiskolás szerepét. A hely közelsége miatt lehetőség nyílik arra is, hogy bepillantást nyerjenek az iskola hétköznapjaiba. A kollégiumban pedagógiai asszisztensek vannak, aki óraadóként segítenek be az iskolai oktatásba.

A lelki élet gondozása, a ciszterci szellemiség megélése átszövi az intézmények minden napját, így adva szilárd alapot az élet rögzös útjaihoz. •

Idén első alkalommal vett részt a pécsi Esküvő Kiállításán a Katolikus Egyház. A kitelepülés célja a tájékoztatás volt, hogy kint lévő fiatal papok elmondják az érdeklődőknek a katolikus szertartással kapcsolatos tudnivalókat, illetve a házasságkötésre való felkészülés módját. •

A bizalom zarándokútja

Taizéi közösség

„Fiatalságom óta nem hagyott nyugodni a megézés, miszerint a közösségi életforma annak lehet a jele, hogy Isten szeretet, és nem más, csak szeretet. Napról

napra erősödött bennem a meggyőződés, hogy mennyire fontos lenne megteremteni egy férfiközösséget, amelynek tagjai arra törekednek, hogy egész életüket odaadva, megértsék egymást, és mindig kiengesztelődjenek egymással. Ebben a közösségben a szív jósága és az egyszerűség lenne mindennek a forrása.”

Roger testvér

Találkozók Taizében

Mások befogadása Taizében mindig lényeges volt. Hétről hétre, egész éven keresztül érkeznek a fiatalok Európa és más kontinensek különböző országaiból, hogy részt vegyenek a „belső életet és az emberi szolidaritást” középontba állító találkozókon.

A vasárnaptól vasárnapig tartó találkozókra mindenkit szeretettel látnak, hogy egy hétre belépjen a közösségi élet ritmusába; napi háromszori közös imádságon vegyenek részt a testvérekkel, más országok fiataljaival találkozhassanak, velük együtt étkezzenek és segítsenek a különféle munkákban.

Fiataloknak, 30 év feletti felnőtteknek és gyermekes családoknak vannak találkozók. Fontos információkhoz juthatnak azok, akik egy fiatalokból álló csoportot terveznek Taizébe hozni. On-line lehet jelentkezni.

Minden földrészen

A találkozókra részt vevő fiatalok közül sokan kérdezik, hogyan folytathatják otthon azt, amit itt Taizében megtapasztalhattak. A testvérek keresik azt, hogyan tudják támogatni és erősíteni az ő elköteleződésüket saját városukban, országukban, plébániájukon és helyi közösségükben. A bizalom zarándokútja ezekre a kérdésekre próbál választ adni.

Ebben a részben Afrikából, Amerikából, Ázsiából és Európából érkező híreket olvashatunk: soron következő találkozók, testvérek látogatásai egyes országokban; visszapillantás a legutóbbi találkozókra; részletes információk rendszeres imádságokról; az emberi szolidaritás gyakorlati kifejeződései.

Időnként a „Bizalom zarándokútjának” nagyobb összejöveteleire is sor kerül, ilyen a minden év végén megrendezésre kerülő találkozó is, melynek rendszerint Európa egyik nagyvárosa ad otthont.

Imádság és ének

„Hogyan tudjuk folytatni a közös imádságokat?” Gyakran vetődik fel ez a kérdés egy Taizében eltöltött hét, vagy egy év végi találkozót követően. Itt találunk néhány nagyon

fontos szempontot ahhoz, hogy egy közös imádságot, egy meditatív jellegű imádságot megfelelően előkészíthessünk. Roger testvér mindig elmondja, hogy már a kezdetektől mennyire fontos szerepet játszott a zene és az ének Taizé életében. Ezeken az oldalakon olvashatunk a meditatív énekekről, hogyan énekeljük és tanuljuk meg azokat. Megtalálható egy „taizéi imádság” jellemző felépítése: a csend értéke; hogyan alakítsuk ki az imádság helyszínét; ikonok használata az imádság alatt; énekek meghallgatása, RealAudio, és egyebek.

A hit forrásaihoz

„Emberi létünk legmélyén csöndes vágyakozás él egy igazi jelenlét, egy bensőséges kapcsolat iránt. Soha ne felejtsük el, hogy ez az Isten iránti egyszerű vágy már a hit kezdete.” Sokan szeretik mindennap követni a rövid bibliai olvasmányokat, melyeket a déli imádságokon olvasnak föl Taizében. Minden hónapra találhatunk egy bibliai szöveget magyarázattal és beszélgetést segítő kérdésekkel – Isten keresésének egy módja a mindennapi életben.

Állandó cikkek alapvető, a hittel és hitünkkel kapcsolatos kérdésekről: A kereszt; Az ártatlanok szenvedése; Az el-lenség szeretete; A keresztény remény...

Pécsi találkozó

Október 23. és 25. között (17 és 35 év közötti) fiatalok gyűlnek össze Pécsen nemcsak Magyarország különböző részeiről, hanem a szomszédos országokból is azért, hogy ...

- az Egyházban és a társadalomban a kiengesztelődés és a béke egyszerű jelei legyenek.
- közösen fölfedezzék a közös imában és a csendben a lelki élet és az Istennel való közösség szépségét.
- értelmet keressenek életüknek és hitüket a mai kor kihívásai között éljék meg.
- új fényben lássák az Egyházat, a közösség kovászát az emberiség családjában.
- személyes kapcsolatokon keresztül jobban megismerjenek más népeket és hagyományokat.
- megtapasztalják a bizalmat és az egyszerűséget.
- az embereket szétválasztó falakon fölülemelkedve előkészítsenek egy békés jövőt.
- saját életükben elkezdjenek a „bizalom zarándokútján” járni.

Mindenkit Pécs város lakói látnak vendégül (szállás egyszerű körülmények között, földön, hálósáokban)

Reggeli program a helyi egyházközségekben: a „remény és a szenvedés helyeinek” meglátogatása; kiscsoportos beszélgetések más országokból érkezett fiatalokkal

Délután különböző témákban (belső élet, társadalom, kultúra) műhelyfoglalkozások a város különböző pontjain, azzal a céllal, hogy hitünk jobban áthassa mindennapjainkat

Délben és este közös ima énekekkel és csendben

UTAZÁS

csoporthoz vagy egyénileg

JELENTKEZÉS

szeptembertől a taize.fr honlapon (határidő azoknak, akiknek szükségük van szállásra október 1.)

Részvételi hozzájárulás

Hozzávetőlegesen 4000 Ft (ami magába foglalja az étkezéseket, a helyi közlekedést és a találkozóhoz az egyéb kiadásait). A pontos összeg júliusban kerül megállapításra.

Folyamatosan frissülő honlap több nyelven:

<http://www.taize.fr/pecs.html>

E-mail: pecs@taize.fr

Biblia és liturgia – VI.

A Biblia felolvasása a Szentmisén (2. rész)

Kajtár Edevárd

A bibliai részletek az egyes szentmisékre háromféle módon kerülnek kiválasztásra. Az első összeállítási mód az ún. „folyamatos olvasás” (*lectio continua*). Ez azt jelenti, hogy az előző vasárnapon elhangzott szöveget a következő vasárnapon onnan folytatjuk, ahol az előző alkalommal befejeztük. A második összeállítási mód: az ún. „félfolyamatos olvasás” (*lectio semi-continua*). Ez két dolgot jelenthet: **a)** A következő szentmise felolvasandó szövege az előzőét ugyanabból a bibliai könyvből csak kis kihagyással folytatja, vagyis pár rész kimarad, de ugyanott maradunk még. **b)** Folytatjuk szentmiséről szentmisére ugyanannak a bibliai könyvnek a folyamatos olvasását, de a lektionárium összeállítói pár részt kihagytak az eredeti szövegből, vagyis nem 100%-ban követjük az eredeti szöveget (*szándékosan nem olvasatnak fel egy-egy rövidke részt – ennek miéértjéről még lesz szó*). A harmadik olvasási mód, az ún. „gyűjteményes”, vagy „megválasztott” olvasás (*lectio antologica vagy selecta*). Ez azt jelenti, hogy egy adott ünnep szentmiséjére célzottan kerestek ki szövegeket, amelyek semmilyen logikai vagy egyéb kapcsolatban nem

állnak az előző szentmisék olvasmányainak szövegeivel. A liturgikus évnek három nagy időszaka van: **1)** húsvéti ünnepkör (*nagyböjt, húsvéti szent háromnap, húsvét nyolcada, húsvéti idő a pünkösdvel bezárólag*); **2)** karácsonyi ünnepkör (*ádovent, karácsony, karácsony nyolcada, karácsonyi idő vízkereszttel bezárólag*); **3)** évközi idő (*vízkereszt és hamvazószerda, valamint pünkösd és advent között*). Az első két időszakban a felolvasási mód: *lectio antologia/selecta*, a harmadikban: *lectio continua vagy semi-continua*.

A II. vatikáni zsinat után létre jött új lektionárium összeállításával az volt a szerkesztők szándéka (*a zsinati elképzeléseket követve*), hogy egy bizonyos évnvi időtartam alatt az egész Biblia szövege elhangozzon a vasárnapi, illetve a hétköznapi misék igeliturgiájában. Ha tehát valaki minden vasárnap elmegy részt vesz a szentmisén, akkor három év alatt majdnem a teljes Bibliát hallja (*kb. 90 %-át*), ha pedig minden hétköznap is részt vesz a szentmisén, akkor pedig két év alatt hallja majdnem a teljes Bibliát (*90%*). A vasárnapok olvasmányrendje tehát három évre van elosztva (*A, B, és C év*) az ún. szinoptikus evangéliumok szerint (*szinoptikus evangéliumok: Máté, Márk és Lukács evangéliuma – a „szinop-*

*szis” szó összefoglalást jelent; e bibliatudományi kérdést leegyszerűsítve: ez a három evangélium nagyon sok részletben hasonló egymáshoz, így üzenetük, szinte részletekbe menően megegyező, a háromból „összeszűrhető”). A évben (ez volt az idei liturgikus esztendő) Máté evangéliumából vesszük az evangéliumot; B évben Márktól, C évben Lukácstól. Szent János evangéliuma önálló olvasási egységet nem alkot a mise olvasmányrendjében; János könyvének szövegei B évben kerülnek elő Márk kiegészítéseként (*Márk evangéliuma a leg-rövidebb, majdnem feleakkora mint pl. Máté szövege, illetve mindhárom évben a húsvéti időszakban főleg Jánostól vesszük vasárnaponta az evangélium szövegét*). A hétköznapi misék igeliturgiájának biblikus szövegei két évre vannak elosztva az evangéliumot megelőző olvasmányok alapján: egy év alatt mind a négy evangélium szövegét felolvassuk (*mintegy 90 %-ban*), míg az evangéliumokon kívüli ó- és újszövetségi részeket két évre elosztva olvasuk. Ezekből tehát két sorozat van a lektionáriumban: a folyó polgári év páros illetve páratlan számának megfelelően (*I. és II. sorozat: az idei évben – 2008 páros szám – a II. sorozat olvasmányait vesszük, jövőre – 2009 – az I. sorozat fog következni*). •*

Kele Pál

Pécsett a Széchenyi téren még a tatárdúlás előtt román stílusban épült az ősi Szent Bertalan templom. Néhány évtized múlva, nem tudjuk milyen megfontolásból, kinek a nagylelkű adományából épült hozzá a déli oldalon egy gótikus kápolna, benne a „Fördős Madonna” kegyoltárával. Azt tudjuk csak, hogy ez a kápolna híres búcsújáró hely lett, ahová boldog örömmel jöttek a fiatal édesanyák, karjuk Isten legdrágább ajándékával, a gyermekkel. Hozták az áldott gyümölcsöt bemutatni Istennek, a minden élet forrásának, amint azt a legáldottabb édesanya is tette Jeruzsálemben. Nyelvelméink utalnak rá, hogy eleink milyen

bensőséges érzülettel voltak a Szűzanya iránt. Amikor a törökök megszállták Pécsét, már csak romjait találták ennek a templomnak, de a török építészek hamar felismerték a kínálkozó lehetőséget és a templom köveiből felépítették a legnagyobb mecsetet hazánk területén. Budán sem épült ekkora! Evlia Cselebi török utazó áradozva írja le a Mecset szépségét. Ám a Mecset megannyi szépsége sem tudta feledtetni pécsi eleinkkel a kegytemplom és a kegykápolna emlékét. Százötven év múlva, amikor Bádeni Lajos őrgrof csapatai felszabadították a várost, Pécs valamennyi keresztény temploma romokban hevert. Egyedül csak a Mindenszentek kis temploma szolgálta az itt élő keresztényeket, fele részben a katolikusokat, másik felében a protestánsokat. A felszabadító csapatokkal jezsuita atyák is jöttek, jobb híján a magára maradt mecsetben mutatták be a hálaadó szentmisét, és ezzel templomi használatba vették az épületet. Ötven év múlva jutottak el oda, hogy eltüntessék a török jellegzetességeket és akkor barokkosították az építményt. Meglepő volt, hogy a jezsuita atyák nem Szent Bertalan, hanem a hajdani kegykápolnára való utalással Gyertyaszentelő Boldogasszony tiszteletére szentelték fel a templomot. A címváltozás ötlete nyilván az itt élő magyaroktól eredt, akiknek a lelkében szá-

zötven év múltán is elevenen élt a hajdani kegytemplom emléke. Az ifjú édesanyák pedig – karjukon az újszülött gyermekeikkel – ismét járnak kezdtek zarándokútjaikat a gyermekágytól a legáldottabb édesanya oltáráig.

Magyar történelmünk tudósai nem tudnak arról, hogy eleink tömegesen behódoltak volna az Iszlámnak. Százötven esztendő sem tudta elvenni keresztény hitüket. Papot csak ritkán láttak, lelkük mélyén mégis keresztények maradtak. A Szűzanya volt eszményképük, aki Isten alázasat szolgájának vallotta magát. Nem csak példaképet láttak benne, hanem oltalmazó, védelmező pártfogót is. A Szűzanyától kaptak segítséget, bátorítást, erőt a mindenkori édesanyák áldozatos életútjához. Figyelemre méltó, hogy bár tudtak a Fájdalmas Anya életútjáról is, mégis úgy maradt meg a Szűzanya a szívükben, mint a hozzájuk közelálló „édesanya, bódog anya, virágszülő Szűz Mária...”

A Gyertyaszentelő Boldogasszony ikonjában a kisfiát dédelgető, oltalmazó Szűzanya alakja áll előttünk ma is. Ma sincs kiválóbb eszményképünk és oltalmazónk, mint ő. A keresztény édesanyák még ma is áldottnak érzik magukat, amikor életet hordoznak a szívük alatt. De mi magunk is áldottnak látjuk őket, csak úgy, mint a hajdan volt édesanyákat még haló poraikban

is. Az új pogányságban az anyaság tisztelete, méltósága, szentsége egyre jobban elhalványul. Sok asszony már nem áldottnak, hanem terhesnek érzi magát, amikor új élet indul meg benne. Még szomorúbb, hogy akik szabadulni akarnak ettől a „tehertől”, olyan eszközökhöz nyúlnak, amik méltatlanok az édesanyákhoz, és szemben állnak Isten törvényével.

Szeretnénk megmenteni az édesanyák szentségét, becsületét, egyedülálló jóságát, jövőt formáló alázatosságát. A gyerekek készek mindig szentnek és feddhetetlenül látni az édesanyjukat. Szörnyű trauma lesz számukra, ha egyszer rá kell döbenniük, hogy az édesanyjuk nem az volt, mint aminek látni vélték. A szülőknek pedig tudniuk kell, hogy a gyermek ma is Isten ajándéka. Felnevelésük édesanyák-édesapák Istentől kapott legdrágább feladata. A boldog családi élet mindenütt megtapasztalható, ahol a megpróbáltatások között is bíznak az Isten gondviselő jóságában.

A pécsi Gyertyaszentelő Boldogasszony templom ebben az évben február 1-én délután 3 órakor tartja búcsúját. Erre az alkalomra hív minden kisgyermekes szülőt, hogy közösen adjanak hálát a gyermekekért, közösen kérjék Isten áldását a szülőkre, a gyerekekre és családokra. •

DRÁMAIAN CSÖKKEN A GALILEAI-TÓ VÍZSZINTJE

A csapadékhány miatt a tó annyira leapadt, hogy vízszintje mindössze 38 cm-re került az úgynevezett „fekete vonaltól”, attól a szinttől, amelynél a tó már visszafordíthatatlanul károsodik.

A veszélyesen alacsony vízszint miatt január 19-én hatóságilag megtiltották a vízvételt a Galileai-tóból, amely Izrael legjelentősebb édesvízforrása – idézi a Jerusalem Post írását az IsraelToday internetes oldal.

Az elmúlt 80 évben, mióta ilyen irányú mérések folynak, Izraelben egyre szárazabbak a telek. Idén eddig az évszakos átlag csapadékmennyiség fele hullott, amit súlyosbít, hogy már a tél kezdetén is vízhiány volt az elmúlt négy év csapadékszegénysége miatt.

Magyar Kurír

MAGYARORSZÁG PRÍMÁSA A KULTÚRA PÁPAI TANÁCSÁNAK TAGJA LETT

XVI. Benedek pápa Erdő Péter bíborost, esztergom-budapesti érseket, az MKPK elnökét a Kultúra Pápai Tanácsának tagjává nevezte ki.

A tagok közé választotta még Savino Jorge Liberato Urosa venezuelai, Telesphore Placidus Toppo indiái, Jean-Pierre Ricard francia, Théodor-Adrien Sarr szenegáli bíborosokat, Daniel Dinardo bíborost az Egyesült Államokból, valamint Angelo Scola bíborost, Velence pátriárkáját.

Ugyanakkor érsekeket is jelölt ki a feladatra: Charles Maung Bot MyanmARBól, Gerhard Ludwig Müllert Németországból, Willem Jacobus Eijtt Hollandiából és Héctor Rubén Aguert Argentínából.

A Kultúra Pápai Tanácsának konzultora lett egy verbita szerzetest Indiából, valamint világi férfiak és nők Belgiumból, Franciaországból, Kubából, Ausztráliából, Olaszországból és Kamerunból.

Vatikáni Rádió / Magyar Kurír

A börtönlelkészek a kiútkeresés szolgái

Juhász Tibor

Juhász Tibor, egyházmegyénk papja a Szegedi Fegyház- és Börtönben börtönlelkészként szolgálja az elítélteket. Tapasztalatairól a Iustitia et Pax Bizottság 2008. december 15-i konferenciáján tartott előadást.

Pál apostol azt tanítja, hogy Jézus Krisztus a kiút a bűn rabságából, mi az apostollal hirdetjük, hogy le kell vetni a régi embert, akit a megtévesztő kívánság romlásba dönt. Akik nem ismerik Krisztust, azok erkölcsi érzékükben eltompulva élnek – írja Pál. Szent Ágoston püspök is figyelmeztet: Serva legem, et lex servabit te! Tartsd meg a törvényt, és a törvény is megtart téged! Ez utóbbi mondatot választottam jelmondatul 2006. január 1-jén börtönlelkészi szolgálatom kezdetén. A velem kapcsolatba kerülő fogvatartottak, főleg az első büntényesek – de a visszaesők is – kapaszkodnak a legutolsó szalmaszálba is. Jézus Krisztus megismerése és evangéliumának követése az igazi kapaszkodó: Ő a kiút, a teljes igazság és az új élet számukra. A „megélhetési bűnözés” fogalmát a magyar büntetőjog nem ismeri, ugyanakkor kétségbevonhatatlan tény, hogy léteznek.

Pontos meghatározás híján vegyük sorra azokat az élethelyzeteket, amelyekkel a Szegedi Fegyház és Börtönben találkozhatunk.

A Csillagban a legsúlyosabb bűncselekményeket elkövetők kerülnek elhelyezésre. A fogvatartottak zöme életelened bűncselekmény miatt kapott ítéletet. Kevesebb az enyhébb, vagyon elleni cselekmény miatt elítélt. A velük folytatott interjúk során szinte minden esetben elhangzik a „nem volt más választásom” mondat.

Megfigyelhető, hogy ezek az emberek szinte kivétel nélkül alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. Sokan kisgyermek korukban megismerkednek a bűnözéssel, nem ritka, hogy már szüleik is büntetett előéletűek voltak,

nevelőintézetekben nevelkedtek. Eleinte kisebb értékű lopásokat követtek el, amelyeknek nem az élelemszerzés volt a fő célja, hanem a számukra elérhetetlen tárgyak megszerzése: mobiltelefon, márkás cipő, ruházat, motorkerékpár, autó. Mire elérték a felnőtt kort, a bűnözés, mint problémamegoldó lehetőség teljesen elfogadottá válik számukra. Mivel környezetük hasonló életvitelű emberekből áll, nincs olyan közösségi kontroll, ahol elítélnék deviáns cselekedetüket. Csoportnormává válik a bűnözői életforma, és sportot űznek abból, ki tud – lebukás veszélye nélkül – nagyobb „balhékat” elkövetni. Nemcsak szembehegyezkednek a rendőrséggel, és minden államhatalmi szervvel, hanem őket okolják napi megélhetési gondjaikért. Ezzel párhuzamosan a társadalom toleranciája velük szemben megszűnik.

A bűnelkövetés, lebukás, büntetésletöltés körforgásába kerülnek és ebből a „mókuserékből” már képtelenek kitörni kívülről jövő segítség nélkül. Bezárulnak azok a lehetőségek, amelyek még a normális beilleszkedést elősegítenék. Nem találnak munkát, segélyezésre szorulnak, így a társadalom periferiájára kerülve nem találnak más lehetőséget, mint újabb bűncselekmények elkövetését, melyek sok esetben súlyosabbak az előzőknél. Intézetünk parancsnokait szabadulásuk után, letéti pénzüket fogytával sokszor megkeresik, hogy fogadják őket vissza. Mivel erre nincs törvényes lehetőség, megint bűncselekményt kell elkövetniük, hogy „hazajöhessenek” a börtön nagy családjába, ahol előzőleg már otthonosan berendezkedtek. Találkoztunk olyan elítéltekkel, akik az emberölést is elfogadhatónak tartják, hogy biztosítsák maguknak a hosszabb idejű berendezkedést a fegyházban, ahol már nincs megélhetési gond, a szabadság kivételével minden adott számukra. Hihetetlen, de igaz, vannak, akik jobban érzik magukat szabadságvesztésük ideje alatt a börtönben, mint kinn, a bizonytalan társadalomban.

A tény az, hogy a rendszerváltást követően óriási számban kerültek az utcára alacsony iskolai végzettségű, szakképzetlen emberek. A szociális rendszer képtelen kezelni ilyen hatalmas tömeget. A mostani nagy leépítések, a gazdasági hanyatlásban még több embert terel majd a bűnözés felé. A lakosság jelentős hányada létminimum alatt él, szegény ember. Ki kell mondanunk, hogy az ő segélyezésük csak vegetálásra elegendő, munkáltatásukra minimális lehetőség van. Az pedig mindenki előtt ismert, hogy a roma népességet érinti leginkább ez a kérdés.

A szabadulás előtt álló fogvatartottakkal való beszélgetések során nagyon gyakran találkozhatunk a jövőtől való félelemmel: nem fogadja vissza őket a család, nem találnak munkát, nem lesznek képesek családjuk eltartására, hiszen a munkaerőpiac még a szakképzett munkaerőt is nehezen tudja foglalkoztatni. A jelenleg hazánkat sújtó gazdasági válság pedig csak fokozni fogja az emberek létbizonytalanságának, kiúttalanságának érzését. Prognosztizálható, hogy egyre több olyan emberrel fogunk találkozni a jövőben, akik a bűnözést, mint a megélhetés egyik formáját fogadják majd el. Újabb börtönök építése lenne a megoldás?

Mindezeket figyelembe véve a börtönpasztoráció helyzete ebben a mai bonyolult világban nem könnyű. Nehéz a már felnőtt, rossz élettapasztalattal, kudarcokkal terhelt embereket meggyőzni arról, hogy mégis van számura kiút.

Minden fogvatartotttól elmondható, hogy a bv. személyzetével szemben bizalmatlanok, nehezen nyílnak meg még a pszichológusok előtt is.

Velünk, lelkészekkel viszont egy bizonyos idő eltelté után nyitottabbá válnak. Olyan problémákkal is fordulnak hozzánk, amelyeket a bv. intézet személyi állománya előtt titokban tartanak. Három éves börtönpasztorációs szolgálatom ideje alatt jó néhány elítélt

jelentkezett ösztönzésekre középfokú szakmai képzésre, valamint felsőfokú tanulmányok elkezdésére.

Szomorúan kell megállapítani, hogy a szabadultakkal szemben az egyház is bizalmatlan, aminek sokszor van alapja. Példaként csak egy esetet említek. Lasan már fél éve, hogy a gyógyító-nevelő csoportból szabadult egy elítélt.

Azóta nagy előszeretettel járja a templomokat, és szentáldozás ideje alatt „begyűjti” a padokban hagyott retikülöket. Sőt most már ugyanez az illető Szeged Újvárosban az utcán tépi ki az idős nénik kezéből a táskájukat. Már várjuk az illetőt „haza”.

De van pozitív példa is. Másik fogvatartottunk, aki tagja volt Katolikus

Kultúrkörünknek és az énekkarnak, szabadulása után Budapesten az egyik egyházközség énekkarának tagja lett.

Adjunk mi is még egy esélyt a kiútkeresőknek, hiszen Jézus előbb adott nekik is, nekünk is. „*Jobban örülnek a mennyben egyetlen megtérő bűnösnek, mint kilencvenkilenc igaznak, akinek nincs szüksége megtérésre!*” (Lk 15, 7) •

Mayer Mihály püspök úr gondolatai erkölcsről, jogról, felelősségről

A Iustitia et Pax Bizottság december első hétvégéjén konferenciát rendezett az emberi jogok és a jog kapcsolatáról. Kérdésünk az is volt a konferencián, hogy honnét eredeztetjük az emberi jogokat. Mi, hívő emberek az Istentől eredeztetjük, aki a saját képére és hasonlatosságára alkotott minket, ez emberi méltóságunk alapja. Isten az ember szívébe ültette a jogokat, ezért rendelkezünk valamennyien erkölcsi felelősséggel.

E jogok elidegeníthetetlenek, semibe vételükkel emberi méltóságunk nemcsak veszélybe kerül, hanem megkérdőjeleződik. Sőt, akik az Istentől eredeztetett emberi jogokat megkérdőjelezik, azért teszik, mert Isten létét megkérdőjelezik. Éppen e felfogásban látok nagy veszélyt, mert Isten léte sokak számára még mindig kérdőjel. Eltöprenghetünk azon is, hogy isteneszme nélkül még nem találtak semmiféle népet, törzset, hiszen még a legprimitívebbnek tartott emberek gondolkodását, erkölcsét is áthatja a természetfölöttibe vetett hit. Istennek hátat fordító embereket pedig legtöbbször csak a magát civilizáltnak mondott közönségben találunk, mert érdekeik érvényesítése háttérbe szorítja erkölcsi meggyőződésüket.

A mai világ divatos ideológiája a felvilágosodás ateizmusához ragaszkodik. Próbálja a nagy előd laicista államát megteremteni. Már pedig a laicista államfelfogás megbukott. Azért állítom

ezt, mert a zsákutcába jutott francia társadalomban új kifejezést találtak ki: a pozitív laicista állam. Elgondolkodtató, ahogy a sajtó reagált Sárközi elnök úrnak a pápával való találkozás után adott nyilatkozatára. Az elnök úr a baloldali média botránkozását figyelmen kívül hagyva, az egyház pozitív működéséről beszélt. Ezt az Egyház iránti pozitív állásfoglalást a francia baloldali újságírók sehogy sem tudták elviselni. Ugyancsak a laicista államnak a negatív voltát mutatja, hogy Franciaország még mindig nem heverte ki 1968-at. Nálunk pedig még most is pozitív módon beszélnek a diáktüntetésről, és az azt mozgó hátsó erőkről.

Kérdés, ha az emberi jogokat csak pozitív jogokként értelmezzük, akkor, e jogok megszavazásakor érvényesül-e, hogy a törvényhozók hisznek Istenben, vagy nem hisznek. Ha nem hisznek, akkor jó szándékkal feltételezhetem róluk, ahogy II. János Pál mondta, az Istentől szívükbe ültetett törvényeket mégis csak megvalósíthatják. S akkor azt is feltételezhetem, ahogy vannak anonim keresztények, ugyanúgy lehetnek anonim istenvallók, akik az Istentől lelkükbe ültetett értékvallásukból fakadóan az igazat, a nemeset, a szépet akarják a társadalom részére biztosítani. Az általunk szépnek és helyesnek tartott felfogás pedig alapot adhat ahhoz, hogy az emberi jogok és a jog egymást erősítve olyan társadalom alapját képezhetnék, amely értékvalóságot, értékrendet és társadalmi rendet biztosít.

Ha ez mind megvalósulna, akkor sem érnék el a földi paradicsomot, mert a véges ember nem fog itt végtelent elérni, de elviselhető és nem elidegenedést erősítő világban élhetnek.

A jogról, emberi jogokról, a vele való visszaélésről, büntetésről sokat hallunk. Fontos lenne, ha a jog mellett a kötelesség és a felelősség is szóba kerülne, és érvényesülne a jogalkotásban és a társadalomban. Kötelesség és felelősség nélkül beszélni jogról, annyi mintha az ember csak jogkönyvben vagy csak börtönben élne. Mi pedig a kettő között vagyunk az életben, amelyhez hozzátartozik az erkölcs és az etika, a belőle fakadó kötelesség és felelősség. Ez a három – erkölcs, etika, kötelesség – a jog mérlegének a másik serpenyője, és nem valami idegen test!

A mai társadalom kifordult gondolkodásmódját jelzi, hogy pozitív és negatív értékekről beszélnek. Negatív érték nincs! A negatív érték igazi neve: bűn. Ha valakinek a bűn érték, akkor nem csodálkozhatunk el azon, amikor egy politikus azt kérdezi: mit kezdjek az erkölccsel? Ha egy politikus sem tud mit kezdeni az erkölccsel, akkor nem csoda, hogy itt tart az ország. Sokat hallunk tudás alapú társadalomról, pedig erkölcs alapú társadalomra volna szükség! Már sokszor elmondtam, hogy a környező országokban mindenhol van, csak Magyarországon nincs, kötelező erkölcsi, etikai nevelés az iskolában. A mai magyar társadalom, a jövő társa-

dalma ilyen hiánnyal hogyan fog felelősséggel, belső erkölcsi rugóval élni?

Az erkölcs hiányára szeretnék egy példát mondani. Ha Budapesten némelyik gátlástalan vendéglős néhány ezer forintos számla helyett százezres számlát állít ki, akkor ez nem bűn, ezt nem büntetik. Mi a törvénysértő? Csak az az elmarasztalható, büntethető, hogy a vendég személyes szabadságát korlátozta, mert nem engedte kimenni a vendéglőből. A személyes szabadság korlátozása elítélendő, a túlszámlázással nem kezdenek semmit, mert az erkölcsi vétség. Kérdésem az, hogy a törvényhozók miért vannak érdekelve abban, hogy ne hozzanak megfelelő, az erkölcsöt semmibe vevő emberek elmarasztalására olyan törvényt, amivel a gátlástalant korlátozni lehet? Sokkal kisebb értékű lopásokért is elmarasztalnak embereket.

Ugyancsak gyakran szóba kerül mostanában a gyűlöletbeszéd. A gyűlöletbeszéd kifejezéstől azért félek, mert le akarják szűkíteni: ki felé szabad, és ki felé nem szabad. A gyűlöletbeszéd kifejezés kérdések sorozatát veti föl bennem: Ami az egyik félnek gyűlölet-

beszéd, az a másik félnek szólásszabadság? Hol van itt az erkölcsi háttér, erkölcsi alap, egyenlő mérce? Egy újságíró vagy író arról írhat a művészi szabadság nevében, hogy Szent István titkos sámánista szeánszokra járt? Írhat arról a művészi szabadság nevében, hogy Szent István idejében a keresztések mit tettek, amikor csak 1096-ban alakultak meg a keresztések. A művészi szabadság nevében Jézus Krisztust úgy lehet ábrázolni, ahogy akarják? A vallásos emberek meggyőződése nem ugyanazon elbírálás alá esik, mint az ateistáké? A kereszténységgel szemben szabad a negatív véleménynyilvánítás, de a keresztény értékrendet valló ne nyilvánítson véleményt az ateizmusról vagy az erkölcstelenségről?

A mohamedánok teljes joggal tiltakoznak, ha a vallásukat a legkisebb sérelem éri. S elgondolkodtató, amikor azt mondják, tiltakozásukkal példát akarnak adni a keresztényeknek, hogy ők is tiltakozzanak, amikor a kereszténységet nevetségessé teszik.

November közepén Egyiptomban voltam, a Sínai-félszigeten is jártam. Az egyik katonai ellenőrző ponton éppen

imaidőben álltunk meg. Láttuk, hogy egy kis őrházban a szolgálatot teljesítő katona leterítette a szőnyeget és imádkozott. Megkérdeztük, az ima szolgálati időben megengedett? Az idegenvezető visszakérdezett: munkaidőben, szolgálati időben a cigarettázás nyugaton megengedett? Az imaidő sem hosszabb, mint egy cigaretta. Természetesen nem azt akarom ezzel mondani, hogy munkaidő alatt végezze el az ember az imáját. De vegyük már észre, hogy hol tart Európa értékrend tekintetében! Egykor a keresztény Európa adott a világnak értékrendet, most a vallásról Európának tanúskodnak. Mit veszítettél el, Európa? Mikor fog ez tudatosulni?

Nekünk, hívőknek jobban kellene képviselni a keresztény értékrendet ebben a mai magyar társadalomban, ahol még nagyon sokaknak a felfogása, meggyőződése bizonytalanságot tükröz! Jó lenne, ha nemcsak papok, hanem laikusok is kiállnának hitük, meggyőződésük mellett, tényleg a föld sója lennének, akik személyes életük tanúságtételével bizonyítanak, hogy a keresztény vallás nem az élet színézése, hanem alap, amire építhetünk. •

Az emberi jogok és a jog

Haider Márta

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Iustitia et Pax Bizottsága és a Konrad Adenauer Alapítvány Az emberi jogok és a jog címmel rendezett ünnepi ülést az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata kiadásának 60. évfordulóján 2008. december 5-6-én.

A konferenciát **Dr. Paskai László** bíboros úr nyitotta meg. A bíboros úr beszédében arra irányította a figyelmünket, hogy a jog mögött emberi tartásnak, erkölcsnek kell lennie, hogy a jogban megfogalmazottakat be is tartásák.

Mayer Mihály püspök úr két kérdést vetett fel a konferencia elején. Az első alapvető kérdés: mit tartok értéknek a

személyes életemben? Ugyanis az egyén érték meghatározását, átveszi a közösség, a különböző közösségek érték meghatározását pedig a társadalom. A mai idő nagy veszélye, hogy az értéket kívülről irányított ideológiák akarják meghatározni.

A második kérdés az értékvalóság rendje, sorrendje. Mit tartok nagyobb, mit tartok kisebb értéknek, mit tekintek selejtnek? Kevert értékű világban élünk, a szubjektív és objektív értékeket is fölcserélik. A jogalkotók felelőssége is, hogy a pozitív jog megerősítheti vagy bizonytalanná teheti az embert ebben az értékuszorítás által jellemzett világban.

A konferencia témáját neves előadók különböző szempontból világitották meg. **Dr. Paczolay Péter**, az Alkotmánybíróság elnöke előadásában

azokra a veszélyekre irányította a figyelmünket, amely az emberiséget napjainkban fenyegeti: a terrorizmus, a szegénység és környezetszennyezés, az államok közötti konfliktusokból fakadó veszély, az államokon belüli problémák, a nukleáris veszély, a szervezett bűnözés.

Dr. Rokay Zoltán a Pázmány Péter Hittudományi Karának dékánja a „Mi az ember?” kérdéssel foglalkozott előadásában. Az ember felelősséggel bír, felelősséggel tartozik, felelősségre lehet vonni tettei, magatartása, szándékai miatt. Egyet soha nem szabad feledni: az ember nem eszköz, hanem cél. Ha az istenképiséget kivonjuk az ember értelmezéséből, akkor csak egy nagy romhalmazt kapunk, és az emberi méltóságon esik csorba. De akárhogy akarjuk értelmezni az embert, mindig

misztérium marad: felfoghatatlan, ki-
mondhatatlan, manipulálhatatlan.

Dr. Goják János a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola professzora és a Iustitia et Pax Bizottság főtárgya arról tartott előadást, hogy a Teremtő a saját képére és hasonlatosságára alkotott bennünket, ez adja meg az emberi méltóságot, és ebből következnek a jogok. De miben vagyok az Isten képe? Ami az emberben a legfontosabb azt nem lehet elmondani, az közölhetetlen. Az ember számára a legfontosabb etikai követelmény: amit nem kívánsz magadnak, másnak se tedd.

Dr. Vókó György a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanszékvezető tanára a fogvatartottak jogairól beszélt. Az emberi méltósághoz való jog, a kínzás, a rabszolgaság tilalma mindenkit megillet. Hiába dolgozzák ki a jogot, ha megbukik a végrehajtásban.

Dr. Ujházi Lóránd kánonjogász, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola tanára „Az emberi jogok hogyan érvényesülnek az egyházjogban” címmel

tartott előadást. A jogalkotó feladata, hogy törvény formájában közérthetően megfogalmazza az emberi jogokat és köteleességeket. Helytelen az a IV. századra visszavezethető felfogás, amely az egyházat piramis alakban gondolta el. A II. világháború után az országok jogaiban is megfogalmazódnak az emberi jogok. A II. Vatikáni Zsinat tanítása szerint közös a hívőkben az istengyermekség, a meghívottság legyenek azok akár klerikusok, akár laikusok. A hívők

között csak funkcionális különbségek vannak életállapotuknak megfelelően.

Mayer Mihály püspök úr konferenciát összegző beszédében így fogalmazott: „Az általunk szépnek és helyesnek tartott felfogás pedig az lenne, ha az emberi jogok és a jog egymást erősítve olyan társadalom alapját képeznék, amely értékvalóságot, értékrendet és társadalmi rendet alapozna. Ha ez mind megvalósulna, akkor sem élnénk földi paradicsomban, mert a véges nem fog itt végtelent érni, de elviselhető és nem elidegenedést erősítő világban élhetnénk.

A jogról, emberi jogokról, büntetésről sokat hallunk, de jó lenne, ha a jog mellett a kötelesség és a felelősség is ott lenne a jogalkotók és a társadalom tudatában. Kötelesség és felelősség nélkül beszélni jogról, annyi mintha csak a jogkönyvben vagy a börtönben élnénk. Mi pedig a kettő között vagyunk, és hozzátartozik az életünkhöz az erkölcs és az etika. Ez a három - erkölcs, etika, kötelesség - a jog másik serpenyője, és nem valami idegen test! ” •

Szépen, színesen, magyarul

Schmidt Pál

A sportoló meccsel és kontraktust köt, a politikus a büdzséről vitázik, a jelölt kandidál, a direktor dirigál. – A menedzsmen, aki tendert nyert, projectjein gondolkodik. – Az újságíró 8 óra magasságában leül kompjütére elé, s hozzáfog a bedőlő nemzetközi pénzügyről szóló cikke fogalmazásához. **Onantól kezdve** jó érzés önti el, mert **abszolút biztos benne**, hogy ezzel az elvárt módon **asszisztálni tud az alulképzett emberek között történő kommunikációhoz**. A **lúzereken** azonban ez már nem segít, búcsút inthetnek **fitnessnek-wellnessnek**, elnyelték pénzüket a csábító banki **hitelkondíciók és konstrukciók**. – Elképesztő, ez lett a szép magyar nyelvből, az írással kenyérkeresők, s a szó erejével hatni akarók körében is. És az altesti szerveknek valamint funkcióiknak és végtermékeiknek sűrűn röpködő szókészletéből még nem is merítettem.

A magyar kultúra napjához érkezünk, s elmerenghetünk azon, hogy a nyelv a kultúránknak lényeges eleme. Összefogja, hordozza és közvetíti teljes kultúránkunkat, mivel egész nemzeti történelmünk s hagyományaink is bele-sűrűsödtek sajátosságaiába, nyelvtanába, szókészletébe, szólásaiba és hangléjtésébe. Segítségével – gondolatainkat ébren tartva – szegénységben, rossz körülmények között, akár messzi idegenbe szakadva is, még a legnehezebb korszakot is emberhez méltón átvészeltethetjük. Nélküle viszont elvész mindaz, amit a szülőföldtől örököltünk. Csak akkor maradhatunk magyarok, ha őrizzük, óvjuk, nemcsak névleg, de szívünkben is. Veszélyt jelent ránk nézve, hogy a gazdasági élet világurai mellett már rég megjelentek nálunk – elsősorban a nyomtatott és az elektronikus sajtóban, mint korunk uralkodó ízlésirányítóiban – a szellemi életünket is befolyásolni, azt si-

lányítani törekvő globalizátorok. Ámde most az egységesítés alapja, maga a mindent behálózó nemzetközi pénzügyi válságba futott. Fálnak ütközött a fogyasztásközpontú gondolatrendszer, az arra épülő üzletpolitika a kultúrában sem lesz fenntartható tovább.

Egyik miniszterelnökünk azt mondta: merjünk kicsik lenni. Miután már sokszor és sokfelől – határainkon innen és túlról is – megaláztak bennünket, és sárba tiporták magyarságtudatunkat, csoda-e, ha nemzeti önérzetünk megroppant? Bár nem is vagyunk mi kicsik. A magyar az azt beszélők lélekszáma alapján a nyelvek sorában a 45. helyen áll a maga 14 milliójával. Ne tegyen kishitívé senkit, hogy létezik 12 olyan nyelv, amelyet 100 milliónál többen beszélnek. Van ugyan még további 10-15, amely 50-100 millió embernek az anyanyelve, de a következő kategóriában már benne vagyunk. A világ csaknem

7000 nyelvéhez képest ez az élmezőny. Európában a 14. helyen állunk, megelőzve a nemzetek nagyobbik hányadát. Pedig a neves német filozófus és esztéta,

is előkerülnek, melyeket – mivel tanításuk lényegében megszűnt, illetve háttérbe szorult – sokszor rosszul használnak. – Másik erőteljesen hangoztatott kifogás a nyelvi durvaság. Már rég nem az utca férjemberének előjoga a mocskos szavak használata. A lányok, fiatal nők szinte versengnek velük ebben. Még a szépirodalom könyvlapjairól és a színpadokról is zúdul ránk a tömény trágárság.

További kifogásolható jelenség a sietős beszéd, a sokszor az érthetőség

genmajmolása, nyelvtani és hanghordozási szabályainak semmibevétele gátlástalanul zajlik. Törvény szintű szabályozás persze nem lenne helyes – hiszen a nyelv él, mozog, és nem egy változás gazdagíthatja is –, de bizonyos irányadó szabályok betarthatók lehetnének. Igaz, hogy a többség nem pallérozottan használja anyanyelvét, de miért óhózzájuk igazodni a csiszoltabb elmék? Miért nem mutatnak fel inkább mintát, melyet – kötelezettség nélkül – bárki követhetne. De szép minta, jó minta, helyes minta nem tárul az emberek elé, vagy legalább is kevesekhez jut el. Még a nagy hatósugarú állami televízió és rádió is (a Bartók-adót kivéve) odahagyta művelt hangját. Ehelyett versenyre kel a tömeg igénytelenségéhez, primitívségéhez szegődött kereskedelmi adókkal, nyelvhasználatban, ritmusban, beszédstílusban. Beszédhibás műsorvezetők, rosszul hangsúlyozók akadálytalanul mikrofonhoz jutnak, még az „emeregy”-ben is. Pedig a Magyar Rádió és a Magyar Televízió hangjának – épp tömeghatása okán – etalonnak kellene lennie.

A tovatúnt dolgok visszasírása és visszaálmódása természetesen hiába való. Egyes szavak, szólások, hagyományok felett eljárt az idő, kihullottak az idő rostáján. Mindent nem vihetünk magunkkal a következő évtizedekbe és századokba, de kultúránk meghatározó alapját, nyelvünk jellegét, mindent kifejezni képes szókincsét, benne rejlő létszeretetünket és szépségigényünket igen. Azt, hogy szeressünk és tudjunk beszélgetni, szépen, színesen, magyarul, barátsággal és érzelmekkel. A 20. század sok rémsége után most élünk a lehetőséggel: háború és diktatúrák nélkül ne engedjünk nyakunkra idegen igát. Ha a tanult emberek nem érzik át a felelősséget, amely a nemzeti nyelv életben és karbantartásában rá hárul, a herderi látomás valósággá válik. •

„ Herder 1791-ben azt jövendölte, hogy néhány évszázad után a magyar népnek még a nyelvét sem ismeri majd senki, a magyar nyelv és kultúra nyomtalanul el fog tűnni az európai népek süllyesztőjében.

Herder, 1791-ben azt jövendölte, hogy néhány évszázad után a magyar népnek még a nyelvét sem ismeri majd senki, a magyar nyelv és kultúra nyomtalanul el fog tűnni az európai népek süllyesztőjében. Nos, a jóslat nem vált be. Talán azért, mert megdöbbsentette reformkori nagyjainkat, költőinket, mert sokan közülük sorskérdésnek fogták fel a nemzet jövőjét. Vajon él-e még körünkben az akkor volt féltés? Egyesek szerint felesleges a nyelv- és nemzetpusztulás rémképével riogatni honfitársainkat, de azért mégsem alaptalanok a fel-felbukkanó aggodalmak, mert a szavak pusztítása, a nyelv folyamatos rongálása jól érzékelhető.

Nézzük, melyek a fő vádpontok napjaink nyelvhasználatával szemben! – Mindenekelőtt az, hogy sok az idegen szó és felirat. Régen is átvettünk külföldi szavakat, de hozzáigazítva az anyanyelv dallamvilágához, hangkapcsolat rendszeréhez. Csakhogy ma ezrével vesszük át más nyelvek kifejezéseit – túlnyomórészt az angol tör magának utat –, s így nem biztos, hogy a miénk belső ereje elegendő lesz sajátosságainak megőrzéséhez, főként, ha az idegen nyelvtani szabályokat, a hangsúlyelcsúszást és a hanglejtésvilágot is beengedjük. És különös, újabb latin, görög s francia kifejezések

rovására menő hadarás. A gyorsszavúak talán fölényes biztonságot, tájékozottságot akarnak mutatni azzal, hogy gondolkodási szünetek nélküli szóáradattal, lehangolóan beszélnek másokkal. Szövegük egyhangú, dallamvilág nélküli. Náluk kérdés, kijelentés, óhaj vagy indulat, minden egybefolyik. – Említeni kell még a nyelvet foglalkozásként használók szókincsének bántó egysíkúságát, színtelenségét, mellyel lehet, hogy csak tükröznek valamit, de ezzel sajnos gerjesztik is a színvonal romlását.

Persze nemcsak kultúránk őrzésének fontosságáról van szó. Tudatosítani kell, hogy az ember megítélése a beszédén is múlik. Nyilvánvaló, hiszen a nyelv a gondolkodás formája, ruhája. Áruklodik bensőnkéről, durvaságunkról vagy finom lelkivilágunkról éppúgy, mint gondolatunk tisztaságáról, logikájáról. Szembeszökik, hogy sok embernek napi közlési gondolatai vannak. Ijesztő, mennyire nem tudunk beszélni – zavart rejtenek még a köszönések és megszólítások is –, nem tudunk helyesen írni. Iskolai 1-es osztályzatokért kiáltó nyelvtani hibáktól hemzsegek a mobiltelefonos üzenetek, az internetes csevegő szövegek, a televízió képernyőjének alján futó sms-ek.

Nyelvünknek szemünk láttára végbemenő szegényedése, durvulása, ide-

Az egyházmegye honlapja:
www.pecs.egyhazmegye.hu

Kultúrátlanság, azaz a hóhérok művészete

Bognár Attila

Arról írni, ami van, vagy arról, ami lesz, nem kis dilemma. A magyar kultúra napja alkalmából ragadok tolla. Azaz, ez így semmiképp sem igaz, csupán metafora, mert nem tollal írok, hanem a számítógép előtt. Először arra éreztem késztetést, hogy az ateista autóbuszokról elmélkedjek. Tudniillik, azon ateista körök megerősödésével, akik legfőbb célkitűzésüknek mások becsmérést, megalázását és sértegetését tűzték ki, egy új vallási kreálmány bontakozik ki. Érintőlegesen azért hadd említsek annyit, aki netalán nem szerzett volna a harsány médiából tudomást, hogy London, Madrid és Barcelona utcáin megjelentek olyan autóbuszok, amelyek oldalán fennen hirdetik: „Valószínűleg nincs Isten. Ne aggódj, inkább élvezd az életet!” Azóta, amióta jól felfújták a dolgot, számos hír arról szólt, hogy volt buszvezető, aki nem volt hajlandó ilyen autóbust vezetni, Angelo Bagnasco bíboros tiltakozására Genova városában nem lesz látványos propaganda hadjárat. Richard Dawkins nevét elévülhetetlen babér fogja koronázni, amiért nem maradt a kaptafájánál, azaz a zoológiánál, hanem kontár módon álteológiát hirdet. No, ez az atyafi mondotta volt egyszer, hogy ez a buszos mizéria, vagy ahogyan ő szöveg: „Ez a kampány.... El fogja gondolkodtatni az embereket – és a gondolkodás nem fér össze a vallással. „Felettébb nagy erőlködést látok ebben a logikai csúrés-csavarásban. Mr. Bean országából ekkora butaságot világgá röptetni igazán mosolyra fakasztó. Csakhogy Ön ezt halálosan komolyan gondolja. Uram, egy nem igaz kijelentés.... Maga felettébb dogmatikus, sőt fundamentalista is. Szóval az ön csodaszép Angliája a hitetlenség fészke lett. Ezt a butaságot pedig importálják is. És itt lép be a mesébe illő történetbe a komoly valóság, nagy valószínűség szerint az európai ateisták és szkeptikus

szervezetek az idén ősszel Budapesten találkoznak. Jó nagy média felhajtással szép eredményeket érhetnek el Pannónia áldott földjén. Ha a katolikus egyház tiltakozik, annál izmosabb lesz majd az ellenpropaganda. Az ateista reakció fő kiindulási pontjául egy, szerintük agresszív keresztény reklám szolgált, amely Lukács evangéliumában olvasható: „Amikor az Emberfia eljön, talál-e hitet a földön?” Szerintük erre méltó válasz ez a hecckampány, az embereket nem szabad ijesztgetni, félelemben tartani. Az embereknek meg kell mondani az igazságot.

Modern barbárság idejét éljük. A szomszéd országban, Horvátországban a kereskedelmi rádiók mellett, a közmédia is saját szerzemények, a gazdag horvát zenéből merít, legyen az pop-rock zene, vagy népi dallamok. Tiszteletet ébresztő ez az öntudat. Egy pillanatra kapcsolom be a rádiót a kocsiban, amikor a pékhez mentem kenyérért. Az egyik rádió csatornán arról elmélkedtek az észosztók, hogy a lakodalmas rock miért nem az, ami, meg miért vannak olyanok, akik ezt igen, holott ez már nem trendi. A népi folklórról egy szó sem esett, hacsak lábjegyzetként nem fogadható el Fekete Páko említése, aki a népies zene tudományos művelőjeként aposztrofálható. Szerencsére nem az ismert melódiából adták fel a rejtvényt, hanem abból a bizonyos Margit-hídi eset kapcsán elmélkedtek a stúdióban melegedők a kombiné megtalálása, illetve elvesztése kapcsán. És dőltek az sms-ek. Ők meg dőltek a röhögéstől, majd a témához szervesen illeszkedő francia musical Rómeó és Júlia betétdala csendült fel. Eddig tudtam hallgatni. A péktől visszafelé már nem hallgattam őket. A kenyérré gondoltam, a búzamezőkre, azokra az énekekre, amik a nép szívéből fakadtak. Nagypapimra és nagyanyaimra gondoltam, akiktől az első népdalt megtanultam: Búza, búza, de szép tábla búza. Sinka István jutott eszembe, a

pásztoroköltő, és mindjárt, kissé tola-kodva megjelent Arany János is. Kicsit szomorkásan kezdődött el számomra a magyar kultúra napja. Belső nyugtalanság és aggodalom kerített hatalmába: Vajon Kazinczy visszatérne, találna-e.... Gellért püspök hallana-e gabonát őrlő magyar asszonykát éneket zengeni? Az Emberfia, ha visszajön övéihez, talál-e kulturális örökségünk teljességét felölelő aggódó szeretetet? Azt hiszem a magyar kultúra napján nem hallgatom a rádiót, nem nézem a televíziót, nem böngészem az internetet, hanem előveszek egy jó könyvet, a legjobbat, az ezerszer átlapozottat, azt a féltve őrzöttet, és békességgel belekezek: Hol volt, hol nem volt. Lehetünk-e másképp, mint magyarként európaiak? És Kodály szavai is eszembe jutnak: „Csak a gyermekeken át lehet jövőt alakítani.” Ezt mások is tudják ám, ne feledjük! A templomot s az iskolát.

A szó, a hang, a kép, az anyag művelőinek, igaz tanítóinak üdvözlés és áldás a mai napon. „Eszem ágában sincs az a naivság, hogy beleszólhatnék az eseményekbe. Mint avatatlan, nem is igen mernék beleszólni. Amit itt ma mondani kell, és mondani lehet, azt megmondták mások, nálamnál sokkal hozzáértőbbek. Ez nem az én terem, a költő itt idegen madár. Itt fajok és osztályok küzdelme folyik, amelybe én nem állhatok bele, mert nem állok sem faji, sem osztályalapon. A tempót egy barbár kor irama diktálja, mely nem az én korom. Én még egy régi, szellemibb korból jöttem, mely előtt a legszentebb kapocs a nemzet kapcsa volt, szellemi kötelék. Ez a kor megveti a szellemet, s megveti a szellemi kapcsolatokat....” – kesereg Babits Mihály. De itt van, már meg is leltem, aminek fényéből meglátom a kiutat: „Nem meghalni kell ezért a hazáért, hanem élni: mert ez a haza nem a halálunkból, hanem az életünk-ből él.” •

Bátorító, avagy főiskolások keresik a szavakat

A KATEKÉTA OLYAN, MINT A FÖLDMŰVES

A katekéta, csakúgy, mint a földműves, igen fárasztó, sok-sok türelmet és kitartást igénylő munkát végez. Először is elő kell készíteni a talajt. Ahogy a földet is mélyen meg kell szántani, úgy azt emberi lélekben is mélyre kell ásni, hogy az elvetett mag egészen az emberi szívig hatoljon.

Ezután jó magot, jól kell elvetni. Jól vetni csak az tud, aki a saját szívet is nyitva tartja az evangélium jó magjának. Mások is vetnek magokat: a kétely, a birtoklászvágy, az önzés magjait és ők nagy szorgalommal dolgoznak.

A katekéta reménysége az, hogy a munka javát a Földműves, a minden szívet Művelő végzi. Ezt fontos megjegyezni... Isten jelenléte, mint plusz egy fő, abszolút többséget jelent.

Izrael Pál 5. évfolyam

KÖNYVAJÁNLÓ

„... Hogy művelje és őrizze meg” (Ter 2,15)

Segédanyag a környezeti neveléshez, Kateketikai óravázlatok

Szent István Társulat, 2008.

Ritkán, és inkább csak a „közhely” szinten kerül szóba a hittanórákon a teremtett világ védelme. Azt gondoljuk talán, hogy sokkal fontosabb kérdésekkel kell foglalkozni, és talán azt, hogy egyházi tanítást nem is találunk a témáról. A püspöki kar „*Felelősségünk a teremtett világért*” dokumentumához három kötet jelent meg, ebből egy a katekéták számára. A könyv célja, hogy segítséget adjon a téma hiteles és alapos feldolgozásához. Az óravázlatok több korosztály számára készültek, egyenként és témakörként feldolgozhatóak.

Mindenkinek örömmel ajánlom, mert ez a téma még nem „lerágott csont”, sok újdonságot kell megtanulnia annak, aki a teremtett világ védelméről ma jó órát akar tartani. Jó olvasást!

ÓRAVÁZLAT NAGYBÖJT ELEJÉRE (Részlet)

Az alábbiakban egy óravázlat részletét szeretnénk közre adni. A Kett- módszer, amelyet a téma feldolgozásához alkalmazunk, kevesek számára ismert Magyarországon, bár ehhez hasonlóan biztosan próbáltak már sokan órát vezetni. A módszer lényege, hogy a résztvevők nem padokban ülnek, hanem körben és a foglalkozás alatt közösen építik fel a szemléltető anyagot: a kör közepén elhelyezkedő padlóképet.

Eszközök: tálkában hamu, szürke anyag, A/5 méretű lila kartonlapok, sárga kör és sugarak (napnak), kavicsok, fonalak, ágak, pálcikák... (útépítéshez)

FOGLAKOZÁS MENETE

1. Körben ülünk. Középen a szürke anyaggal letakart tál, lassan kibontjuk és mindenki számára kiderül, hogy hamu van benne, aki akarja, meg is tapinthatja.

Tanári kérdés: Mi jut eszedbe a hamuról?

Feladat: Szék alól vedd fel a lila papírt, és a hamuval rajzolj rá egy keresztet! Tedd le a tál mellé!

2. Rövid beszélgetés a nagyböjtről és a hamvazószerdáról!

Beszélgetés utolsó tanári kérdése: Mit mondanátok, ha Ti dönthetnétek el, hogy mi legyen a hamvazáskor elhangzó mondat? (Jézus szeret!, Térj jó útra!, Nyisd meg a szíved!...segítségment.)

Feladat: Fordulj oda a melletted ülőkhöz és a saját mondatoddal rajzolj keresztet a homlokára vagy a tenyerére!

3. Körben ülünk.

Feladat: Megkérünk egy résztvevőt, hogy nagyon lassan és csendben kezdjen el sétálni a teremben, a többiek figyeljenek, a vezető mellé szegődik, és elvezeti az egyik sarokba, itt beszéljék meg, hogy mit kell most tenni (*visszafordulni, hiszen nincs tovább, az út véget ért*).

4. Körben ülünk. Kijelöljük a kör középpontját egy nagyobb kavicssal.

Feladat: Építsen mindenki utat a kör középpontja felé az előkészített kavicsokból, pálcikákból, fonalakból.

Tanári kérdés: Milyen lett a te utad?

5. A tanár a középpontba helyezett kavics helyére leteszi a sárga kört és az utak közé a sárga papírcsíkokat.

Tanári kérdés: Találjuk ki, hogy mit jelenthet ez a kép?

6. Imádság:

Nagyon hosszú útra indulunk. 40 napig vándorolunk a nagyböjtben. Uram, Jézus, légy velünk az úton! Segíts a jó úton maradni és segíts visszafordulni, ha rossz irányba megyünk! Amen.

Jó munkát kívánok!

Minden visszajelzést és ötletet örömmel fogadok:

Sipos Edit (esiposka@gmail.com)

1000 éves a pécsi egyházmegye

PROGRAMOK

Február

1. Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe, Pécs Belvárosi templom (15.00)
2. Gyermekmegáldás gyertyaszenteléssel - Szekszárd
3. Népszerűítő előadás Kiss Gergely:
A pécsi egyházmegye alapítása és korai története - Pécs, Dómmúzeum (18.00)
7. Seniorok miséje - Siklós
Zarándoklat (szekszárdiak) - Pécs
10. Ezer éves a Pécsi Egyházmegye előadássorozat 4/3.
- Bátaszék, Művelődési Központ (18.00)
11. Papi találkozó - Pécs (10.30)
Hittanverseny az egyházmegye ezer évéről - Harkány
Területi hittanverseny az egyházmegye 1000 éves jubileuma alkalmából
- Siklós, Szent Imre Iskola
Millenniumi filmvetítés sorozat - Kémes
15. Pécsi Egyházmegye története 4/2. - Mecseknádasd
22. Zenekari mise - Pécs, Ferences templom
24. Előadás az egyházmegye ezer évéről - Szekszárd
25. Ezer éves a Pécsi Egyházmegye előadássorozat 4/4.
Bátaszék, Művelődési Központ (18.00)

Információ: Egyházmegyei Sajtóiroda Telefon: 72/513-030 E-mail: sajtoiroda@ordinariat.hu